

ПЛЕНУМ ВИЩОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

3 лютого 2017 року

м. Київ

№ 1

Про підсумки роботи
господарських судів України в
2016 році та завдання на 2017 рік

Заслухавши та обговоривши доповідь Голови Вищого господарського суду України Львова Б.Ю. про підсумки роботи господарських судів у 2016 році та завдання на 2017 рік, пленум Вищого господарського суду України відзначає, що впродовж звітнього періоду діяльність господарських судів України здійснювалась відповідно до завдань, визначених: Законом України "Про судоустрій і статус суддів", розділом XII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про судоустрій і статус суддів" (від 02.06.2016 № 1402-VIII), та Господарським процесуальним кодексом України і спрямовувалась на підвищення якості правосуддя та дотримання процесуальних строків.

Звітний період характеризується інтенсивним впровадженням судової реформи та низкою законодавчих змін, зокрема, прийняттям законів "Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)", нового Закону України "Про судоустрій і статус суддів", "Про державну службу" тощо.

На розгляд місцевих господарських судів у 2016 році надійшло 195,5 тис. звернень суб'єктів господарювання для вирішення господарських спорів.

За результатами розгляду господарськими судами звернень суб'єктів господарювання прийнято 163,8 тис. судових рішень, які можуть бути оскаржені у встановленому порядку.

Найкращих показників якості розгляду справ досягнуто господарськими судами Чернівецької, Кіровоградської, Луганської та Дніпропетровської областей, де кількість змінених та скасованих судових актів у першому суді складає 1,4% та 1,9% у трьох останніх за середнього такого показника по Україні 3,2%.

Переважна більшість – 81% (у 2015 році – 81,9%) рішень судів першої інстанції відповідають вимогам чинного законодавства і набувають законної сили після закінчення перебігу терміну для їх оскарження.

У 2016 році на 7% зменшилась спискова чисельність суддів місцевих господарських судів до 591 одиниці. Як наслідок, збільшилося навантаження фактично працюючих суддів до 403 заяв (справ), що знаходились на розгляді, за списковою чисельністю.

Протягом 2016 року на розгляд до апеляційних господарських судів надійшли 31,2 тис. звернень з апеляційними скаргами та заявами. Кількість розглянутих по суті в апеляційному порядку скарг складає 22,2 тис.

Протягом 2016 року на 15,2% зменшилась спискова чисельність суддів апеляційних господарських судів і становить 195 одиниць.

Середній рівень навантаження судді апеляційного господарського суду у 2016 році збільшився та склав 307 заяв (справ), що знаходились на розгляді, за списковою чисельністю.

Найкращих показників якості досягнуто Дніпропетровським та Донецьким апеляційними господарськими судами, де кількість змінених та скасованих судових актів склала 8,1% та 8,6% відповідно.

На розгляд до Вищого господарського суду України у 2016 році надійшло 17,6 тис. скарг. Збільшилась питома вага оскаржених судових рішень у касаційному порядку до 51,8%. У касаційному порядку розглянуто по суті 11,6 тис. скарг.

Тенденцією минулого року щодо розгляду справ у касаційному порядку є збільшення на 3,9% їх кількості майже за усіма основними категоріями.

За результатами розгляду справ у 2016 році загалом змінено та скасовано 3,6 тис. судових рішень апеляційної інстанції.

У результаті розгляду 137 справ Верховним Судом України задоволено повністю або частково – 84 заяви або 61,3%, або скасовано 0,7% постанов Вищого господарського суду України від загальної кількості прийнятих.

У 2016 році значно зменшилась на 29,4% спискова чисельність суддів Вищого господарського суду України до 60 одиниць.

Середній рівень навантаження одного судді Вищого господарського суду України у 2016 році збільшився та склав 301 скаргу (справу), що знаходились на розгляді за списковою чисельністю.

Тенденціями звітного періоду роботи господарських судів України є:

дотримання процесуальних строків розгляду справ та стабільна якість постановлених судових рішень господарськими судами України при зростанні інтенсивності роботи фактично працюючих суддів господарських судів, яке пояснюється закінченням терміну повноваження суддів місцевих господарських судів, звільненням суддів тощо;

відсоток розгляду звернень у господарських спорах відповідає рівню показника, рекомендованого Європейською комісією та свідчить про ефективність здійснення судочинства в господарських судах і, зокрема становить: місцевими господарськими судами – 100,1% (97,5% у 2015 році); апеляційними господарськими судами – 100% (99,1% у 2015 році); Вищим господарським судом України – 100,1% (99,2% у 2015 році);

збільшення сум судового збору, сплаченого до спеціального фонду Державного бюджету України за розгляд справ господарськими судами України на 19,5%, що складає 868 млн. грн.

Протягом 2016 року Вищим господарським судом України розглянуто понад 400 законопроектів, зареєстрованих у Верховній Раді України поточного скликання, що стосуються питань здійснення господарського судочинства, судоустрою, статусу суддів, захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання, інших питань діяльності господарських судів України.

Ініціативно та на запити профільних парламентських комітетів підготовлено висновки з відповідними зауваженнями і пропозиціями щодо 18 законопроектів, зареєстрованих у Верховній Раді України.

Вищим господарським судом України та апеляційними господарськими судами впродовж звітного періоду забезпечувалася єдність судової практики та надавалася методична допомога судам нижчого рівня.

З метою підвищення довіри до судової влади в Україні, забезпечення високого рівня здійснення правосуддя в системі господарських судів України на засадах верховенства права, однакового і правильного застосування законодавства, єдності судової практики пленум Вищого господарського суду України вбачає за необхідне: спрямовувати зусилля суддів усіх інстанцій на відповідальне ставлення до здійснення правосуддя, підвищення його якості і доступності та дотримання найкоротших строків розгляду справ; систематичне обговорення питань практики застосування законодавства; вивчення та узагальнення практики вирішення спорів Верховним Судом України та Вищим господарським судом України; активну участь у наданні висновків щодо проектів законодавчих актів, що стосуються судоустрою, судочинства, статусу суддів, виконання судових рішень та інших питань, пов'язаних з функціонуванням судової системи України і в підготовці проектів роз'яснень Вищого господарського суду України з питань застосування господарськими судами законодавства у вирішенні справ; проводити роботу із забезпечення реалізації норм законів України "Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)", "Про запобігання корупції", "Про доступ до публічної інформації", "Про інформацію", "Про захист персональних даних", "Про державну службу" та нового Закону України "Про судоустрій і статус суддів".

З метою створення позитивного іміджу судової системи кожен господарський суд повинен вживати активних заходів, спрямованих на забезпечення інформаційної відкритості.

Зважаючи на зазначене, пленум Вищого господарського суду України **постановляє:**

1. Доповідь Голови Вищого господарського суду України Львова Б.Ю. про підсумки роботи господарських судів України в 2016 році та завдання на 2017 рік узяти до відома.

2. Головам місцевих та апеляційних господарських судів:

2.1. Не рідше одного разу на три місяці проводити збори суддів та працівників апарату судів з обговорення стану здійснення правосуддя, питань щодо внутрішньої діяльності суду чи роботи конкретних суддів або працівників апарату суду, питань щодо практики застосування законодавства. Розробляти пропозиції щодо вдосконалення такої практики і законодавства та подавати їх до Вищого господарського суду України.

2.2. Здійснювати аналіз навантаження суддів і дотримання їхньої спеціалізації при розподілі справ автоматизованою системою документообігу та інформувати Вищий господарський суд України про помилки і недоліки в роботі цієї системи.

2.3. Здійснювати аналіз скарг на дії суддів і працівників апарату суду та вживати заходів щодо усунення причин їх виникнення.

2.4. Здійснювати постійний контроль за дотриманням процесуальних строків під час розгляду справ, а також за станом справ, зупинених провадженням.

2.5. Здійснювати постійний контроль за дотриманням вимог законодавства про державну службу та боротьбу з корупцією, за дотримання суддями Кодексу професійної етики судді.

2.6. Здійснювати заходи щодо підвищення кваліфікації суддів та працівників апарату судів.

2.7. Аналізувати рівень трудової та виконавської дисципліни в суді, вживати заходів щодо його підвищення.

2.8. Здійснювати роботу щодо питань реалізації Стратегії розвитку судової влади України на 2015-2020 роки, схваленої Указом Президента України від 20.05.2016 № 276/2015 та Концепції інформаційно-комунікаційної стратегії Ради суддів України (рішення Ради суддів України від 30.11.2012 № 72).

3. Головам апеляційних господарських судів:

3.1. Здійснювати роботу з вивчення та узагальнення судової практики і надання методичної допомоги місцевим господарським судам у застосуванні законодавства.

3.2. Щоквартально здійснювати узагальнення проблемних питань організації роботи господарських судів відповідного апеляційного округу та пропозицій щодо шляхів їх вирішення, надаючи такі довідки Вищому господарському суду України до 15 числа наступного за звітним періодом місяця.

4. Вищому господарському суду України:

4.1. Вивчати й узагальнювати причини скасування Верховним Судом України судових рішень Вищого господарського суду України та вживати заходів щодо усунення таких причин.

4.2. Продовжувати роботу з узагальнення судової практики та аналізу судової статистики з метою надання роз'яснень та рекомендацій у правозастосуванні, забезпеченні єдності судової практики.

4.3. Систематично аналізувати в судових палатах судову практику щодо неоднакового застосування колегіями суддів одних і тих самих норм матеріального і процесуального права, внаслідок чого ухвалено різні за змістом судові рішення в подібних правовідносинах.

4.4. Продовжувати роботу з надання методичної допомоги судам нижчого рівня з метою однакового застосування норм Конституції та законів України у судовій практиці на основі її узагальнення та аналізу судової статистики; надавати місцевим та апеляційним господарським судам рекомендаційні роз'яснення з питань застосування законодавства щодо вирішення справ відповідної юрисдикції.

4.5. Здійснювати аналіз навантаження суддів та дотримання спеціалізації під час розподілу справ автоматизованою системою документообігу суду.

4.6. Здійснювати аналіз скарг на дії суддів і працівників апарату суду та вживати заходів щодо усунення причин їх виникнення.

4.7. Здійснювати використання сучасних інформаційних технологій та інноваційних засобів комунікації з метою підвищення якості здійснення правосуддя та рівня довіри до судової системи.

4.8. Сприяти Раді з питань судової реформи в підготовці проекту нової редакції Господарського процесуального кодексу України.

4.9. Продовжувати роботу щодо реалізації Стратегії розвитку судової влади України на 2015-2020 роки, схваленої Указом Президента України від 20.05.2016 № 276/2015 та Концепції інформаційно-комунікаційної стратегії Ради суддів України (рішення Ради суддів України від 30.11.2012 № 72).

4.10. Здійснювати комплексні заходи, спрямовані на забезпечення виконання положень нового Закону України "Про судоустрій і статус суддів".

4.11. Продовжувати разом з Національною школою суддів України роботу з організації навчання суддів місцевих і апеляційних господарських судів.

4.12. Проводити круглі столи, наради, семінари за участю суддів місцевих та апеляційних судів із залученням широкого кола науковців.

4.13. Продовжувати співпрацю з вищими спеціалізованими судами України.

4.14. Здійснювати постійний контроль за дотриманням вимог законодавства про державну службу та боротьбу з корупцією, за дотримання суддями Кодексу професійної етики судді.

5. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на секретаря пленуму Вищого господарського суду України.

Голова Вищого
господарського суду України

(підпис)

Б. Львов

Секретар пленуму Вищого
господарського суду України

(підпис)

Л. Рогач